

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

19.06.2023 № 70/57-р/к

Справа № 1/02-132-19

м. Київ

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" (надалі – КП "КВПВ", Відповідач) протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку не мало жодного конкурента.

Як наслідок КП "КВПВ" мало змогу самостійно визначати умови надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у межах вказаної території.

При цьому, КП "КВПВ" протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року нараховувало плату за послуги з вивезення твердих побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів.

За результатами розгляду справи № 1/02-132-19 такі дії КП "КВПВ" визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів (частина перша статті 13, пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На КП "КВПВ" накладено штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/02-132-19 про порушення КП "КВПВ" законодавства про захист економічної конкуренції,

Передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 07.06.2023 № 70-03/161-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) За результатами розгляду заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції фізичної особи (конфіденційна інформація) від 19.06.2019 (вх. № 4103), на підставі подання Першого відділу досліджень і розслідувань Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 11.09.2019 № 396 про початок розгляду справи за ознаками вчинення КП "КВПВ" порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, адміністративною колегією Відділення прийнято розпорядження від 12.09.2019 № 156-рп/к про початок розгляду справи № 1/02-132-19 (надалі - Справа).
- (2) До Справи були приєднані заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції про фізичних осіб:
- (конфіденційна інформація) від 31.01.2020 (вх. № 70-01/17-Ф) щодо нарахувань КП "КВПВ" за послуги з вивезення твердих побутових відходів за адресою: м. Харків (конфіденційна інформація);
 - (конфіденційна інформація) від 19.05.2020 (вх. від 21.05.2020 № 70-01/62-Я) щодо нарахувань КП "КВПВ" за послуги з вивезення твердих побутових відходів за адресою: м. Харків, (конфіденційна інформація);
 - (конфіденційна інформація) від 22.01.2022 (вх. від 24.01.2022 № 70-01/13-С) щодо нарахувань КП "КВПВ" за послуги з вивезення твердих побутових відходів за адресою: м. Харків, (конфіденційна інформація).

2. Відповідач

- (3) Відповідачем у справі є КП "КВПВ", ідентифікаційний код юридичної особи (конфіденційна інформація), місцезнаходження: (конфіденційна інформація).
- (4) Основним видом діяльності КП "КВПВ" є (конфіденційна інформація).

3. Визначення монополюючого (домінуючого) становища

- (5) Відповідно до Методики визначення монополюючого (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, Відділенням встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монополюючого (домінуючого) становища

- (6) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монополюючого (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (7) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП "КВПВ" є суб'єктом господарювання.
- (8) Об'єктом аналізу є КП "КВПВ" – суб'єкт господарювання, який надає послуги з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні

будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.

3.1.2. *Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання*

(9) Об'єктом аналізу є послуги з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів (надалі – Послуги).

3.2. *Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище*

3.2.1. *Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*

(10) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.1.1. *Споживчі характеристики*

Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(11) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-VI, який діяв до 01.05.2019 (надалі – Закон № 1875-VI), комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газопостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.

(12) Відповідно до статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII, який діє з 01.05.2019 (надалі – Закон № 2189-VIII) послуги з поводження з побутовими відходами також віднесено до комунальних послуг.

(13) Згідно зі статтею 1 Закону України "Про відходи":

- послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;

- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

- тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;

- рідкі відходи - побутові відходи, що утворюються у будинку за відсутності

централізованого водопостачання та каналізації і зберігаються у вигрібних ямах;

- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

- (14) Основною споживчою властивістю послуг з вивезення твердих побутових відходів є вилучення та вивезення їх із застосуванням спеціально обладнаного для цього автотранспорту на спеціально обладнані звалища чи полігони.

3.2.1.2. Умови споживання

- (15) Умови споживання послуг з вивезення твердих побутових відходів визначені, зокрема, Законом України «Про відходи», Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (надалі – Правила № 1070).
- (16) Відповідно до статті 35¹ Закону України «Про відходи» поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до державних норм, стандартів і правил.
- (17) Статтею 35¹ Закону України «Про відходи» та пунктом 4 Правил № 1070 передбачено, що збирання та перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.
- (18) Пунктом 5 Правил № 1070 передбачено, що послуги надаються з урахуванням розміру території, схеми санітарного очищення, затвердженої в установленому порядку, та інших умов, передбачених законодавством у сфері житлово-комунального господарства.
- (19) Вивезення твердих побутових відходів здійснюється відповідно до схеми санітарного очищення населених пунктів із забезпеченням роздільного збирання побутових відходів.
- (20) Під час надання послуг з вивезення твердих побутових відходів великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів вивозяться окремо від інших видів побутових відходів.

3.2.1.3. Умови реалізації

- (21) Умови реалізації послуг з вивезення твердих побутових відходів визначені, зокрема, законами України «Про відходи» та «Про житлово-комунальні послуги», Правилами № 1070.
- (22) Відповідно до статті 35¹ Закону України «Про відходи» виконавець послуг з вивезення побутових відходів укладає договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами із споживачами.
- (23) Виконавець послуг з вивезення твердих побутових відходів зобов'язаний укласти договори про надання послуг з перероблення та захоронення побутових відходів із суб'єктами господарювання, що надають такі послуги відповідно до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту.
- (24) Договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами мають містити інформацію про укладені договори між виконавцем послуг з вивезення побутових відходів та суб'єктами господарювання, що надають послуги з перероблення та/або захоронення побутових відходів.
- (25) Частиною першою статті 19 Закону № 1875-VI передбачено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.
- (26) Відповідно до частини першої статті 12 Закону № 2189-VIII надання житлово-комунальних

послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

- (27) Згідно з пунктом 3 Правил № 1070 в редакції від 25.11.2011 договір про надання послуг укладається відповідно до типового договору, наведеного у додатку 1.

Пунктом 3 Правил № 1070 в редакції від 01.05.2019 передбачено, що договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, що додається.

Згідно з пунктом 3 Правил № 1070 в редакції від 04.11.2021 договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типових договорів про надання послуг з поводження з побутовими відходами згідно з додатками 1 і 2 до цих Правил.

- (28) Відповідно до пункту 11 Правил № 1070 в редакції від 04.11.2021 та пункту 7 Правил № 1070 в редакції від 01.05.2019 та від 04.11.2021 під час укладання договору про надання послуг:

1) сторони узгоджують графік їх надання виходячи з потреби споживача, норм надання та якості послуг;

2) виконавець послуг на вимогу споживача зобов'язаний пред'явити:

правила надання послуг;

графік вивезення відходів;

тарифи на надання послуг;

інформацію про пільги, передбачені законодавчими актами для окремих категорій населення.

3.2.1.4. Ціна

- (29) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 7 Закону № 1875-VI до повноважень органів місцевого самоврядування належать встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.

- (30) Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 4 Закону № 2189-VIII до повноважень органів місцевого самоврядування належать встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.

- (31) Згідно зі статтею 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, послуги з постачання гарячої води, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

- (32) Механізм формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів до 01.05.2019 було визначено Порядком формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, а з 01.05.2019 – Порядком формування тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2006 № 1010 (надалі – Порядок № 1010).

- (33) Механізм доведення суб'єктами господарювання, що виробляють або надають житлово-комунальні послуги, до відома споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та врахування відповідної позиції територіальних громад при встановленні органами

місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги до 01.05.2019 було визначено Порядком доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад, затвердженим Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.07.2012 № 390, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.08.2012 за № 1380/21692.

- (34) З 01.05.2019 механізм інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії) з обґрунтуванням такої необхідності виконавцями комунальних послуг, тарифи для яких встановлюються органами місцевого самоврядування, визначено Порядком інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженим Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 05.06.2018 № 130, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.06.2018 за № 753/32205.
- (35) Відповідно до положень вищезазначених порядків:
- виконавці комунальних послуг здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) комунальних послуг і подають їх для встановлення тарифів органам, уповноваженим встановлювати тарифи;
 - протягом 5 робочих днів з дня подання відповідних розрахунків до органу, уповноваженого встановлювати тарифи, виконавці комунальних послуг інформують споживачів про намір здійснити зміну тарифів (або встановити тарифи) у спосіб, визначений порядком, та доводять до відома споживачів інформацію, передбачену порядком;
 - строк, протягом якого від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються зауваження і пропозиції, встановлюється виконавцем комунальних послуг, але він не може бути меншим за 7 календарних днів та більшим ніж 14 календарних днів з дня повідомлення споживачів про намір здійснити зміну тарифів на комунальні послуги (або встановити тарифи).
- (36) Отже, кінцеві споживачі послуг з вивезення твердих побутових відходів не мають можливості впливу на ціну послуги, у тому числі під час врегулювання договірних відносин на відповідні послуги, оскільки послуги надаються підприємством, обраним органом місцевого самоврядування на конкурс, при цьому тарифи на ці послуги затверджує також орган місцевого самоврядування згідно з наданими суб'єктом господарювання розрахунками.
- (37) Послуги з вивезення твердих побутових відходів надає КП «КВПВ» на платній основі, отже, вказані послуги є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «КВПВ».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (38) КП "КВПВ" – надавач Послуг.
- (39) Споживачами послуг з вивезення твердих побутових відходів є, зокрема, фізичні особи, які мешкають у комунальних будинках та інших багатоквартирних житлових будинках міста Харкова.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (40) Відповідно до пунктів 5.1-5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за

звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

- (41) Послуги з вивезення твердих побутових відходів є стандартизованими.
- (42) Послуга з вивезення твердих побутових відходів за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками тощо не має взаємозамінних товарів, оскільки характеризується унікальним комплексом взаємопов'язаних компонентів, які обумовлюють неможливість переходу споживачів за звичайних умов від цієї послуги до інших видів послуг.
- (43) Враховуючи наведене, товарними межами ринку є послуги з вивезення твердих побутових відходів, які не є взаємозамінними з іншими видами послуг, оскільки споживачі цих послуг не можуть обрати інші послуги на заміну.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (44) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (45) При встановленні територіальних меж ринку, які визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним, зокрема враховувалось місце розташування груп споживачів. Особливістю послуг з вивезення твердих побутових відходів є отримання послуги безпосередньо за місцем знаходження споживача. Тобто, споживач може отримати послугу тільки від суб'єктів господарювання, які надають послуги з вивезення твердих побутових відходів у конкретному населеному пункті.
- (46) Відповідно до статті 35¹ Закону України «Про відходи» орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту. Перевезення побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними транспортними засобами.
- (47) Статтею 7 Закону № 1875-VI передбачено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить, зокрема, визначення

виконавця житлово-комунальних послуг відповідно до цього Закону в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

- (48) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 6 Закону № 2189-VIII виконавцем послуг з поводження з побутовими відходами є суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.
- (49) Згідно з пунктом 4 Правил № 1070 (в редакції, що діяла до 01.05.2019) виконавець послуг з вивезення побутових відходів визначається на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- (50) Відповідно до пункту 3 Правил № 1070 (в редакції від 01.05.2019 та від 04.11.2011) послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.
- (51) Відповідно до пункту «е» частини першої статті 16 Закону України «Про відходи» підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право на участь у конкурсах на набуття права виконання послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.
- (52) Відповідно до пункту 4 Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (надалі – Порядок № 1173), підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою державною адміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом.
- (53) Таким чином, територіальні межі ринків вивезення побутових відходів визначаються в межах території, яка обслуговується певним підприємством, уповноваженим на це органом місцевого самоврядування, та на якій надаються зазначені послуги.
- (54) Рішеннями виконавчого комітету Харківської міської ради від 28.12.2011 № 940 та від 22.04.2020 № 248 "Про визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів у місті Харкові" виконавцем послуг з вивезення побутових відходів визначено, зокрема, КП "КВПВ" на підставі проведених конкурсів.
- (55) КП "КВПВ" надає послуги з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.
- (56) За результатами проведеного у 2011 році конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів Департаментом житлового господарства Харківської міської ради укладено з КП "КВПВ" договір на надання послуг з вивезення побутових відходів від комунальних будинків та інших багатоквартирних будинків від 27.12.2011 № 624 (надалі – Договір від 27.12.2011).
- (57) Пунктом 1 Договору від 27.12.2011 передбачено, що Виконавець (КП "КВПВ") зобов'язується згідно з графіком надавати послуги з вивезення побутових відходів від комунальних будинків та інших багатоквартирних будинків в місті Харкові, а замовник зобов'язується виконати обов'язки, передбачені цим договором.
- (58) Відповідно до пункту 3 Договору від 27.12.2011 перелік розміщених у межах території об'єктів утворення побутових відходів відображається у Додатку № 1 до цього Договору.
- (59) За результатами проведеного у 2020 році конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів Департаментом житлового господарства Харківської міської

ради укладено з КП "КВПВ" договір на надання послуг з вивезення побутових відходів від 09.04.2020 (надалі – Договір від 09.04.2020).

- (60) Пунктом 1.1. Договору від 09.04.2020 передбачено, що Виконавець (КП "КВПВ") зобов'язується згідно з графіком надавати послуги з вивезення побутових відходів від житлової забудови (Додаток № 1 до Договору – "Перелік розміщених у межах території об'єктів утворення побутових відходів") розташованих в місті Харкові, а замовник зобов'язується виконати обов'язки, передбачені цим договором.
- (61) Таким чином, територіальними межами ринку визначено територію міста Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів (надалі – Територіальні межі).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (62) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (63) З матеріалів Справи встановлено, що, зокрема з червня 2018 року КП «КВПВ» нараховувало плату за Послуги власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів.
- (64) В ході розгляду Справи КП "КВПВ" повідомило Відділення, що з 01.12.2021 воно припинило нараховувати плату за Послуги у подвійному розмірі від встановлених тарифів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи.
- (65) Таким чином, часовими межами ринку Послуг визначено період: червень-грудень 2018 року, 2019-2020 роки та січень-листопад 2021 року, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому. Часові межі ринку більше року визначені з урахуванням періоду порушення.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (66) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (67) У межах Харківської області Послуги з вивезення побутових відходів надають більше 70 суб'єктів господарювання.
- (68) Потенційними конкурентами на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів є суб'єкти господарювання, які мають відповідну матеріально-технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази належать сміттесортувальні, сміттєпереробні станції (лінії, комплекси), спеціалізований автотранспорт для збору, вивезення побутових відходів, власні полігони.
- (69) Також потенційними конкурентами є підприємства які мають відповідні документи дозвільного характеру (ліцензії, декларації тощо). Також конкурентами можуть вважатися нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок з метою надання послуг у сфері поводження з побутовими відходами та мають бажання взяти участь у конкурсі з визначення виконавцями послуг з вивезення побутових відходів.
- (70) Відповідно до пункту 3 Порядку № 1173 учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти

господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері поводження з побутовими відходами, а також, які можуть забезпечити виконання обов'язків, визначених у частині другій статті 8 Закону України "Про житлово-комунальні послуги".

- (71) При цьому, будь-яких інших обмежень щодо участі у такому конкурсі вказаний Порядок не містить, а, отже, конкурс є відкритим для всіх претендентів.
- (72) Отже, ринок послуг з вивезення побутових відходів є потенційно конкурентним і будь-який суб'єкт господарювання, який діє на зазначеному ринку, може взяти участь у конкурсі з визначення виконавцем послуг у сфері поводження з побутовими відходами.
- (73) Таким чином, конкуренція на ринку послуг з вивезення побутових відходів можлива лише на етапі проведення конкурсів органами місцевого самоврядування з визначення виконавців послуг з вивезення твердих побутових відходів.
- (74) При цьому нормативно-правовими актами у сфері поводження з побутовими відходами передбачено, що протягом визначеного органом місцевого самоврядування терміну діяльність на цьому ринку монополюно здійснюватиме суб'єкт господарювання, який на конкурсних засадах здобув переваги в боротьбі внаслідок запропонованих кращих умов надання послуг та меншої ціни порівняно з конкурентами.
- (75) Отже, на території міста Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року були відсутні суб'єкти господарювання, які б могли бути потенційними конкурентами КП «КВПВ» на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів, оскільки в цей період монополюне (домінуюче) становище займало КП «КВПВ», яке було обрано за результатами конкурсу.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (76) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (77) Бар'єрами вступу на ринок послуг з вивезення твердих побутових відходів є, зокрема:
- адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю визначення виконавцем послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту;
 - значні фінансові витрати на придбання спеціально обладнаних транспортних засобів для збирання та перевезення твердих побутових відходів або необхідність укладання договору оренди такого транспортного засобу.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монополюного (домінуючого) становища Відповідача

- (78) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монополюне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо, зокрема, на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (79) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, відповідно до Методики, КП "КВПВ" протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року у визначених Територіальних межах займало монополюне (домінуюче) становище на ринку Послуг з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

4. Зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини Справи

- (80) Згідно з пунктом 2 частини першої статті 7 Закону № 1875-VI та пункту 2 частини третьої статті 4 Закону № 2189-VIII до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги відповідно до закону.
- (81) Згідно зі статтею 28 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на комунальні (крім тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, тарифів на комунальні послуги, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) послуги.
- (82) Механізм формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів до 01.05.2019 було визначено Порядком формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2006 № 1010 (надалі – Порядок № 1010).
- (83) З 01.05.2019 набули чинності зміни до Порядку № 1010.
- (84) Відповідно до пункту 2 Порядку № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019) тарифи на послуги – грошовий вираз витрат із збирання, зберігання, перевезення, перероблення, утилізації, знешкодження та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів, розрахований на основі економічно обґрунтованих планованих витрат, витрат на відшкодування втрат, планованого прибутку та податку на додану вартість.
- (85) Згідно з пунктом 2 Порядку № 1010 (в редакціях від 01.05.2019) тарифи на послуги – вартість надання послуги з вивезення, перероблення та захоронення 1 куб. метра або 1 тонни (за наявності вагового обладнання) побутових відходів відповідної якості, розрахована на основі економічно обґрунтованих планованих витрат, планованого прибутку.
- (86) Пунктом 8 Порядку № 1010 (в редакції, що діяла до 01.05.2019) передбачено, що тарифи на послуги визначаються окремо за кожною операцією поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні).
- (87) Відповідно до пункту 8 Порядку № 1010 (в редакціях від 01.05.2019) тарифи на послуги визначаються окремо за кожною послугою поводження з побутовими відходами та за видами побутових відходів (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, небезпечні).
- (88) Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 05.11.2014 № 646 встановлено тарифи на послуги, які надає КП «КВПВ», а саме, на послуги з вивезення твердих побутових відходів для населення у розмірі 55,56 грн/м³ на послуги з вивезення великогабаритних відходів - 126,65 грн/м³ надалі – Рішення ХМР від 05.11.2014 № 646). Вказані тарифи діяли до 01.01.2019.
- (89) Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 12.12.2018 № 918 встановлено тарифи на послуги, які надає КП «КВПВ», а саме, на послуги з вивезення твердих побутових відходів для населення у розмірі 107,55 грн/м³ на послуги з вивезення великогабаритних відходів - 224,74 грн/м³(надалі – Рішення ХМР від 12.12.2018 № 918). Вказані тарифи діють з 01.01.2019.
- (90) Механізм надання суб'єктами господарювання послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами № 1070.

Відповідно до пункту 6 Правил № 1070 обсяг надання послуг розраховується на підставі

норм, затверджених органом місцевого самоврядування в установленому законодавством порядку.

- (91) Правила визначення норм надання послуг з вивезення побутових відходів затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30.07.2010 № 259, зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 29.09.2010 № 871/18166 (надалі – Правила № 259).

Відповідно до пункту 1.2. Правил № 259 норма - це кількісний показник споживання послуг з вивезення побутових відходів, які утворюються на одну розрахункову одиницю (одного мешканця для житлової забудови, одне місце в готелі, гуртожитку та ін.) за одиницю часу.

Відповідно до Додатку 1 Правил № 259 одиницею виміру для розрахунку кількості твердих побутових відходів в багатоквартирних та одноквартирних будинках є 1 мешканець.

- (92) Згідно з пунктом 6 Правил № 1070 (в редакції, яка діє з 01.05.2019) одиниця виміру обсягу надання послуг з поводження з побутовими відходами встановлюється органом місцевого самоврядування.
- (93) Рішенням Харківської міської ради від 27.12.2006 № 215/06 (зі змінами відповідно до рішень Харківської міської ради від 23.12.2011 № 581/11 та від 26.02.2020 № 2056/20) (надалі – Рішення ХМР від 27.12.2006 № 215/06) затверджено норми утворення твердих побутових відходів у м. Харкові, відповідно до якого для мешканців багатоквартирних будинків, будинків ЖК, ЖБК та ОСББ, а також підвідомчих будинків норма надання послуг з вивезення великогабаритних відходів на одного мешканця становить 0,15 м³, норма надання послуг вивезення твердих побутових відходів на одного мешканця - 2,15 м³.
- (94) Отже, норма надання послуг з вивезення твердих побутових відходів встановлюється на одного мешканця.
- (95) Відповідно до пункту 1.2. Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27.04.2009 за № 377/16393 (втратив чинність 13.09.2019) (надалі – Правила № 377/16393), мешканці - власники, співвласники, наймачі, орендарі окремих житлових і нежитлових приміщень будинку, які проживають у будинку.
- (96) Тобто, послуги з вивезення твердих побутових відходів, які надає КП "КВПВ", отримують безпосередньо споживачі, які є мешканцями житлових приміщень будинків та які проживають у житлових будинках комунальної власності територіальної громади м. Харкова.
- (97) Частиною першою статті 12 Закону № 2189-VIII передбачено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (98) Згідно зі статтею 14 Закону № 2189-VIII плата виконавцю комунальної послуги (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і електричної енергії) за індивідуальним договором складається з:
- 1) плати за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
 - 2) плати за абонентське обслуговування, граничний розмір якої визначається Кабінетом Міністрів України;
 - 3) плати за обслуговування, поточний ремонт внутрішньобудинкових систем

багатоквартирного будинку, які забезпечують надання такої послуги, що визначається договором між виконавцем та співвласниками.

- (99) Відповідно до частини першої статті 9 Закону № 2189-VIII споживач здійснює оплату за спожиті житлово-комунальні послуги щомісяця, якщо інший порядок та строки не визначені відповідним договором.
- (100) Пунктом 3 Правил № 1070 визначено, що договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, що додається.
- (101) Послуги КП "КВПВ" надає, зокрема, на підставі публічного договору "Про надання послуг з вивезення твердих побутових відходів" (надалі - Публічний договір), який було опубліковано в офіційному друкованому виданні Харківської міської ради "Харьковские Известия" від 28.12.2011 № 153/2.

Додатком № 1 до Публічного договору є розрахунок щомісячної вартості послуг. Так, щомісячна вартість послуг з вивезення побутових відходів розраховується за формулою:

$$\text{Вміс} = ((\text{ТТПВ} \times \text{ТВВ} \times \text{ТВВ} \times \text{NBВ}) / 12\text{міс}) \times k$$

де: Вміс – щомісячна вартість послуг з вивезення побутових відходів;

k – кількість споживачів, які мешкають в житловому приміщенні;

ТТПВ – тариф на послуги з вивезення твердих побутових відходів, затверджений рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради;

НТПВ – норма надання послуг з вивезення побутових відходів для мешканців будинків місцевих рад, будинків ЖБК та ОСББ, а також підвідомчих будинків, затверджена рішенням Харківської міської ради;

ТВВ - тариф на послуги з вивезення великогабаритних відходів, затверджений рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради;

NBV - норма надання послуг з вивезення великогабаритних відходів для мешканців будинків місцевих рад, будинків ЖБК та ОСББ, а також підвідомчих будинків, затверджена рішенням Харківської міської ради;

12міс – дванадцять місяців року.

- (102) Таким чином, КП "КВПВ" у визначених часових межах надавало Послуги, зокрема, на підставі Договору від 27.12.2011, Договору від 09.04.2020 та Публічного договору.
- (103) Листом від 27.05.2019 № 1312 (вх. № 3725) КП «КВПВ» повідомило, що плата за Послуги встановлена на підставі таких документів:
- Рішення ХМР від 28.12.2011 № 940;
 - Рішення ХМР від 27.12.2006 № 215/06 (зі змінами);
 - Рішення ХМР від 05.11.2014 № 646;
 - Рішення ХМР від 12.12.2018 № 918.
- (104) На підставі вищезазначених документів вартість Послуг КП «КВПВ» на 1 особу складає:
- до 01.01.2019 - 11,54 грн;
 - з 01.01.2019 – 23,47 грн.
- (105) Відповідно до підпункту 8 пункту 5 Порядку № 1173, для проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів організатор конкурсу готує конкурсну документацію, яка повинна містити інформацію щодо характеристики об'єктів утворення

побутових відходів за джерелами їх утворення, а саме щодо багатоквартирних житлових будинків, зокрема, загальну кількість будинків, кількість мешканців таких будинків.

Згідно з пунктом 7 Порядку № 1173 передбачені конкурсною документацією умови проведення конкурсу є обов'язковими для конкурсної комісії та його учасників.

- (106) За результатами проведеного у 2011 році конкурсу було укладено Договір від 27.12.2011, у додатку №1 до якого надається перелік розміщених у межах території об'єктів утворення побутових відходів від комунальних будинків та інших багатоквартирних будинків, в якому зазначено кількість мешканців по реєстрації. Тобто у зазначеному додатку №1 до Договору від 27.12.2011 наведено перелік розміщених у межах території об'єктів утворення побутових відходів від комунальних будинків та інших багатоквартирних будинків, в якому зазначено кількість мешканців по реєстрації.
- (107) Відповідно до пункту 8.1 конкурсної документації конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів в місті Харкові, затвердженої протоколом № 2 конкурсної комісії Департаменту житлового господарства Харківської міської ради від 20.02.2020 (надалі – Конкурсна документація), об'єктами утворення побутових відходів за лотом 1, за яким КП "КВПВ" визначено переможцем, є багатоквартирні житлові будинки з кількістю мешканців таких будинків 823 491 осіб.
- (108) У додатку № 1 до Договору від 09.04.2020 також надається перелік розміщених у межах території об'єктів утворення побутових відходів.
- (109) Згідно з пунктом 3.11 "Положення про Реєстр територіальної громади міста Харкова", яке є додатком до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 28.03.2018 № 215 "Про запровадження електронних сервісів щодо надання інформації у сфері реєстрації місця проживання" (надалі – Положення) комунальні підприємства з метою надання житлово-комунальних послуг отримують інформацію про кількість зареєстрованих за певною адресою осіб після укладання відповідного договору з Адміністратором вебсайту за попереднім погодженням з органом реєстрації. Забороняється вимагати від заявника інформацію (довідку) з Реєстру, що підтверджує кількість зареєстрованих за певною адресою осіб, яку комунальні підприємства можуть отримати самостійно в порядку, передбаченому цим Положенням.
- (110) Враховуючи вищенаведене, комунальні підприємства для надання комунальних послуг отримують інформацію з Реєстру територіальної громади міста Харкова щодо мешканців за певною адресою по їх зареєстрованому місцю проживання і не мають права вимагати зазначену інформацію від споживачів.
- (111) Листом від 05.06.2020 № 1650 (вх. № 2927) КП "КВПВ" повідомило Відділення, що відповідно до Положення, що набрало чинності 01.06.2018, комунальні підприємства з метою надання житлово-комунальних послуг отримують інформацію про кількість осіб, місце проживання яких зареєстровано за певною адресою, з Реєстру територіальної громади міста Харкова. КП "КВПВ" також зазначило, що починаючи з 13.06.2018 воно щомісяця отримує знеособлену статистичну інформацію щодо кількості осіб, місце проживання яких зареєстровано за певною адресою.
- (112) Між КП "КВПВ" та КП "ХАРКІВСЬКИЙ ДАТА ЦЕНТР" укладено договір про надання доступу до вебсайту Портал електронних сервіс міста Харкова від 03.08.2018. Відповідно до пункту 1.1 зазначеного договору його предметом є здійснення КП "ХАРКІВСЬКИЙ ДАТА ЦЕНТР" організаційних заходів щодо надання працівникам КП "КВПВ" доступу до веб-сайту Портал електронних сервіс міста Харкова з метою здійснення ними повноважень, передбачених чинним законодавством України.
- (113) Частиною першою статті 19 Закону № 1875-VI передбачено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на

договірних засадах. Відповідно до частини другої зазначеної статті учасниками відносин у сфері житлово-комунальних послуг є: власник, споживач, виконавець, виробник.

- (114) Крім того, розпорядженням Харківської обласної державної адміністрації від 12.02.1998 № 124 "Про основні положення функціонування єдиної системи оплати за енергоносії та житлово-комунальні послуги" затверджено основні положення функціонування єдиної системи оплати за енергоносії та житлово-комунальні послуги через Єдиний Розрахунковий Центр Східно-Українського енергетичного банку "Мегабанк" (наразі – АТ "МЕГАБАНК"), якими передбачено, зокрема, наступне:
- метою створення єдиної системи оплати є, зокрема, створення єдиної бази даних платників в області;
 - функціями єдиної системи оплати є, зокрема, створення єдиного реєстру платників, що містить усі необхідні дані, ведення єдиних особових рахунків платників з обліком по субрахунках за кожним видом послуг;
 - усі Клієнти (постачальники комунальних послуг) передають у Єдиний Розрахунковий Центр дані про платників із вказівкою усіх необхідних для роботи центру даних в електронному виді, зокрема, місто, район, адреса, наявність пільг та коло осіб, на яких вони поширюються, кількість мешканців.
- (115) Таким чином, в Єдиному Розрахунковому Центрі містяться дані про платників комунальних послуг, у тому числі щодо мешканців за певною адресою.
- (116) Між КП "КВПВ" та АТ "МЕГАБАНК" укладено договір від 11.01.2012 № 01/12 (надалі – Договір № 01/12), відповідно до пункту 1.1. якого "Єдиний розрахунковий центр" (АТ "МЕГАБАНК") зобов'язується з завданням "Клієнта" (КП "КВПВ") здійснювати операції з приймання, акумулювання, обліку, опрацювання і перерахування "Клієнту" платежів за вивіз твердих побутових відходів, а "Клієнт" зобов'язується сплачувати "Єдиному розрахунковому центру" комісійну винагороду за вказані послуги.
- (117) Згідно з пунктом 3.1 Договору № 01/12 "Клієнт" одноразово передає "Єдиному Розрахунковому Центру" базу даних у вигляді файлів на магнітних носіях по узгодженому зразку, а "Єдиний Розрахунковий Центр" здійснює вивірення та узгодження наданої інформації з діючою базою. При цьому "Єдиний Розрахунковий Центр" надає індивідуальні коди кожному платнику (тобто відкриває особові рахунки платникам у "Єдиному Розрахунковому Центрі"). Узгоджена база даних з номерами особових рахунків платників повертається "Клієнту".
- (118) Відповідно до пункту 3.2. Договору № 01/12 по встановленому графіку "Клієнт" надає в "Єдиний Розрахунковий Центр" у встановленій формі інформацію на магнітних носіях, затверджену електронним підписом. "Єдиний Розрахунковий Центр" проводить звірку наданих даних з існуючою базою. В разі виявлення розбіжностей формується протокол розбіжностей, відповідно до якого "Клієнт" повинен прийняти міри по їх усуненню. Якщо розбіжностей не виявлено, "Єдиний Розрахунковий Центр" та "Клієнт" підписують акт, відповідно до якого інформація приймається до обліку на особових рахунках "Єдиного Розрахункового Центру".
- (119) Пунктом 4.2.1 Договору № 01/12 "Клієнт" зобов'язується щомісячно в строк до 5 числа місяця, наступного за звітним, передавати "Єдиному Розрахунковому Центру" базу даних по платникам відповідно до встановленого регламенту роботи (пункт 3.2. Договору) "Єдиного Розрахункового Центру". Інформація передається за актом прийому-передачі і підписується особами, відповідальними за передачу і прийняту інформацію. Зазначена інформація вважається підтвердженням переліку платників за вивіз твердих побутових відходів.
- (120) Згідно з пунктом 4.2.3 Договору № 01/12 "Клієнт" зобов'язується не пізніше наступного дня

з дня отримання виписок з рахунків повідомляти "Єдиний Розрахунковий Центр" про всі помічені неточності або помилки у виписках з рахунку та інших документах або про невизнання (непідтвердження) підсумкового сальдо за рахунком.

- (121) Листом від 07.05.2020 № 18-3463 (вх. від 12.05.2020 № 2361) АТ "МЕГАБАНК" повідомило Відділення, що протягом 2018-2019 років та станом, зокрема на травень 2020 року КП "КВПВ" не було виявлено випадків неточностей або помилок у виписках з рахунків та інших документах згідно Договору № 01/12.
- (122) Втім, КП «КВПВ» здійснювало нарахування плати за Послуги власниками квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у розмірі 23,47 грн. до 01.01.2019, а з 01.01.2019 – 46,94 грн, тобто у подвійному розмірі від встановлених тарифів на Послуги, що підтверджується копіями квитанцій про нарахування плати за Послуги.
- (123) За результатами розгляду заяв фізичних осіб (конфіденційна інформація) (надалі разом - Заявники) встановлено, що вони є власниками квартир, у яких відсутні зареєстровані особи.
- (124) Послуги з вивезення побутових відходів КП "КВПВ" надає Заявникам на підставі Публічного договору.
- (125) При цьому, про відсутність зареєстрованих осіб зазначено у квитанціях на сплату за комунальні послуги, які були надані заявниками. Також зазначену інформацію КП "КВПВ" мало отримати з Реєстру територіальної громади міста Харкова.
- (126) Крім того, (конфіденційна інформація) листом від 18.06.2019 звертався до КП "КВПВ" для здійснення перерахунку розміру плати за послуги з вивезення побутових відходів у зв'язку з нарахуваннями плати за такі послуги як за дві особи замість однієї. На підтвердження відсутності зареєстрованих у його квартирі осіб (конфіденційна інформація) надав відповідну довідку, сформовану з Реєстру територіальної громади міста Харкова.
- (127) Однак листом від 17.07.2019 № 8916 КП "КВПВ" повідомило (конфіденційна інформація) про те, що для того, щоб "нарахування плати за послуги з вивезення побутових відходів здійснювалось із розрахунку на 1 особу, споживачу необхідно надіслати до підприємства відповідну заяву. Зміна нарахування на одну особу здійснюється з першого числа місяця в якому надійшла заява. Для того, щоб зняти нарахування плати за послуги з вивезення побутових відходів, до заяви необхідно додати документ, який підтверджує відсутність в житловому приміщенні проживаючих осіб (орендарів, користувачів)" (мова оригіналу).
- (128) При цьому відповідно до пункту 3.11 Положення, КП "КВПВ" заборонено вимагати від заявника надання зазначеної інформації.
- (129) Незважаючи на зазначене, КП "КВПВ" нараховувало споживачам, у тому числі заявникам, у квартирах яких відсутні зареєстровані особи, плату за послуги з вивезення побутових у подвійному розмірі від встановлених тарифів як за дві особи, що підтверджується копіями квитанцій про нарахування плати за Послуги.
- (130) Отже, КП «КВПВ», нараховувало плату за послуги з вивезення побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, у тому числі заявникам.
- (131) В ході розгляду Справи КП "КВПВ" листом від 03.03.2023 № 703 повідомило Відділення, що ним прийнято наказ від 01.12.2021 № 387/АС «Про нарахування плати за послуги з поводження з побутовими відходами».
- (132) З положень вказаного наказу вбачається, що з 01.12.2021 КП "КВПВ" припинило нараховувати плату за послуги з вивезення побутових відходів у подвійному розмірі від встановлених тарифів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи.
- (133) На підтвердження вищезазначеного КП «КВПВ» надало до Відділення копії оборотно-

сальдових відомостей по багатоквартирних житлових будинках в розрізі особових рахунків, у тому числі за якими відсутні зареєстровані особи.

- (134) Таким чином, порушення законодавства про захист економічної конкуренції КП «КВПВ» припинено.
- (135) Водночас, наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції КП "КВПВ" не усунуті.

4.2. Негативні наслідки дій Відповідача

- (136) Через обмеженість альтернативних джерел надання вказаних послуг, що задовольняли б попит за нормальними умовами торгівлі, домінуюча компанія (КП "КВПВ") стає для покупців торговельним партнером, стосунків з яким важко уникнути.
- (137) За таких умов споживачі потребують спеціального правового захисту, оскільки сам ринковий механізм з адекватним рівнем конкуренції вже не функціонує і не може захистити їх належним чином.

За відсутності ефективної конкуренції на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару.

- (138) Такі дії КП "КВПВ" були б неможливі за умов існування конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (139) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монополюючим (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополююче (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (140) Власники квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, сплачуючи нараховану КП "КВПВ" плату за послуги з вивезення твердих побутових відходів у подвійному розмірі від встановлених тарифів, несли додаткові витрати, що призводило до ущемлення їх інтересів, що підтверджується, зокрема, копіями квитанцій про сплату за Послуги.
- (141) Так, власники квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, сплачували:
- до 01.01.2019 по 23,47 грн., замість 11,54 грн. в місяць;
 - з 01.01.2019 по 46,94 грн., замість 23,47 грн. в місяць.
- (142) Отже, дії КП "КВПВ", які полягають у нарахуванні протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року плати за послуги з вивезення твердих побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (143) За відсутності конкуренції на ринку Послуг споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (144) Оскільки у споживачів Послуг КП "КВПВ", які є власниками квартир, де відсутні зареєстровані особи, відсутня альтернатива щодо отримання зазначених послуг у інших суб'єктів господарювання, нарахування плати за Послуги у необґрунтованому розмірі, а саме подвійному розмірі від встановлених тарифів, ущемлювало їх інтереси та могло призвести до додаткових витрат.
- (145) Дії КП "КВПВ", які полягають у нарахуванні протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року плати за послуги з вивезення побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів.
- (146) В той час, коли КП "КВПВ" є єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути, його експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання Послуг, оскільки споживачі не можуть відмовитися від зазначених послуги чи обрати інші послуги на заміну.

4.4. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (147) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (148) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (149) Пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (150) Ураховуючи вищезазначене, дії КП "КВПВ", яке протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років, січня-листопада 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, щодо нарахування плати за послуги з вивезення твердих побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, відповідно до частини першої статті 13, пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Відділенням кваліфіковано як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Заперечення та їх спростування

- (151) На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідним листом від 07.06.2023 № 70-02/1-1843, КП "КВПВ" листом від 14.06.2023 № 2705 (вх. від 14.06.2023 № 70-01/1401) попросило у разі прийняття рішення у Справі щодо накладення на нього стягнення у вигляді штрафу, накласти його у мінімальному розмірі,

обґрунтовуючи це низьким рівнем сплати грошових коштів за надані Послуги, збільшенням витрат підприємства, а також тим, що підприємство відноситься до об'єктів критичної інфраструктури міста Харкова, Послуги надаються ним постійно і безперервно.

(152) Заявники не надали заперечень та зауважень на подання про попередні висновки у Справі.

6. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення

(153) Доказами, зібраними у Справі, доведено, висновок про те, що КП "КВПВ", займаючи протягом червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та січня-листопада 2021 року монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КП "КВПВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, своїми діями, які полягають у нарахуванні плати за послуги з вивезення твердих побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

(154) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(155) За інформацією КП "КВПВ", наданою листом від 11.04.2023 № 1333, відповідно до Звіту про фінансові результати за 2022 рік чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік складає 206 887 000 (двісті шість мільйонів вісімсот вісімдесят сім тисяч) гривень.

(156) Водночас, при визначенні розміру штрафу було враховано такі обставини:

- співпраця Відповідача з Відділенням, що сприяла з'ясуванню обставин Справи;
- припинення Відповідачем дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, до прийняття відповідного рішення.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) за результатами діяльності в період червня-грудня 2018 року, 2019-2020 років та

січня-листопада 2021 року займало монопольне (домінуюче) становище ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів на території м. Харкова, на якій розташовані комунальні будинки та інші багатоквартирні житлові будинки, в межах яких КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів, з часткою 100 відсотків, оскільки на цьому ринку не мало жодного конкурента.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)), які полягають у нарахуванні плати за послуги з вивезення твердих побутових відходів власникам квартир, у яких відсутні зареєстровані особи, у необґрунтованому розмірі, а саме у подвійному розмірі від встановлених тарифів, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з вивезення твердих побутових відходів, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

4. Зобов'язати КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "КОМПЛЕКС З ВИВОЗУ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ" (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що в 2-місячний строк з дня отримання рішення повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК